

PROGRAM POLSCY SPRAWIEDLIWI

PRZYWRACANIE PAMIĘCI

Dwujęzyczny portal www.sprawiedliwi.org.pl, prezentujący Polaków ratujących Żydów w czasie Zagłady, zyskał w tym roku nową szatę graficzną i nowoczesną technologię informatyczną. Portal działa w ramach projektu *Polscy Sprawiedliwi - Przywracanie pamięci*, zainaugurowanego przez Muzeum Historii Żydów Polskich w 2007 r. Celem programu jest dokumentowanie i prezentacja losów polskich Sprawiedliwych wśród Narodów Świata oraz zapewnienie im należnego miejsca w zbiorowej pamięci Polaków i świata.

W ciągu ostatnich trzech lat w ramach projektu „Polscy Sprawiedliwi” zebraliśmy 330, często wielogodzinnych, wywiadów ze Sprawiedliwymi oraz niemal 40 z ratującymi i tzw. świadkami historii – zwykle członkami rodzin osób uhonorowanych przez Instytut Yad Vashem. Od 2010 r. nagrywamy wywiady na wideo.

Polscy Sprawiedliwi dopiero od kilku lat są przywracani zbiorowej świadomości. Często docieramy do ludzi, którzy nigdy nie opisywali swoich doświadczeń nikomu. Musimy się spieszyć, zanim odejdą wszyscy świadkowie. Aby dotrzeć do świadków współpracujemy z Polskim Towarzystwem Sprawiedliwych wśród Narodów Świata i Stowarzyszeniem Dzieci Holocaustu.

Wywiady prowadzi kilkudziesięciu przeszkolonych w ramach projektu badaczy. Są to w większości studenci i doktoranci kierunków humanistycznych. W ramach pomagają też liczni wolontariusze. Współpracuje z nami na przykład urodzona przed wojną emerytowana nauczycielka, córka Sprawiedliwej Aldony Lipszyc, Jadwiga Rytłowa, która przeprowadziła osiem wywiadów w Polsce i w Izraelu.

Zebrane relacje, skrócone i opracowane na podstawie źródeł – wraz ze zdjęciami, fragmentami nagrań wywiadów (audio i wideo) oraz mapami ukazującymi miejsca ukrywania – publikujemy na www.sprawiedliwi.org.pl. Aby uniknąć uproszczeń (na jakie niestety skazuje często forma internetowego przekazu) czy „wybielania” wojennych relacji polsko-żydowskich w naszych publikacjach, staramy się ukazywać historię pomocy słowami naszych rozmówców, nie uciekając od trudnych tematów jak szmalcownictwo, donosy czy groźby – często kierowane przez sąsiadów, kompletne osamotnienie ratujących. Dążymy do tego, by ukazać historię Sprawiedliwych tak, jak oni nam ją relacjonują.

Staramy się też o dwugłos Sprawiedliwego i ocalałego. Prócz kwerendy źródłowej, w miarę możliwości docieramy do osób wspomaganych przez Sprawiedliwych, z którymi przeprowadzamy wywiady. Dotychczas nagraliśmy trzydzieści wywiadów z ocalałymi mieszkającymi w Polsce i w Izraelu. Takie spojrzenie z dwóch perspektyw to unikat. Władysław Bartoszewski, współautor jednej z pierwszych książek o ratowaniu Żydów z Zagłady, tak uzasadniał podjęcie tematu wspólnie z ocalałą Zofią Lewinówną: „Zdawałem sobie sprawę, że moje doświadczenie i wrażliwość są, i muszą być inne niż doświadczenia człowieka szczonego, który musiał się ukrywać. Uważałem, że taki filtr będzie dobrym filtrem”.

Poprzez dział „Twoja opowieść” zgłasza się do nas wiele osób, czasem kilka w miesiącu, które opowiadają o swoich rodzinach ratujących Żydów. Sami byli wtedy dziećmi lub nie było ich jeszcze na świecie. Stajemy przed dylematem: czy poświęcać czas na weryfikowanie takich informacji, by uhonorować nieznanych ratujących, czy dziś, gdy odchodzą ostatni Sprawiedliwi, powinniśmy się skupiać na zbieraniu ich świadectw? Staramy się godzić te dwa obszary działań.

Dotychczas dzięki naszej stronie internetowej dwie rodziny ocalałych odnalazły Sprawiedliwych, o których sądziły, że nie żyją. Korzystając więc z możliwości, jakie daje internet, publikujemy wywiady z ratującymi oraz materiały nadesłane przez rodziny ocalałych, by spełnić kryteria przyznania tytułu Sprawiedliwego wśród Narodów Świata Instytutu Yad Vashem, który wymaga dwóch oświadczeń ocalałych. W 2009 r. Instytut Yad Vashem uhonorował tym tytułem sześćdziesięciu Polaków. Póki żyją świadkowie warto robić wszystko, by nadal honorować ratujących.

Program „Polscy Sprawiedliwi – Przywracanie Pamięci” powstał we współpracy z Kancelarią Prezydenta RP. Prezydent Lech Kaczyński podczas dorocznych ceremonii odznaczał Sprawiedliwych i ratujących Krzyżami Kawalerskimi Orderu Odrodzenia Polski. W sumie odbyły się cztery ceremonie. Ordery otrzymało ponad dwieście osób. Muzeum aktywnie uczestniczyło w przygotowaniu tych uroczystości przez zebranie niezbędnej dokumentacji i publikację pamiątkowych albumów *Polacy ratujący Żydów a czasie Zagłady. Przywracanie pamięci*, zawierających sylwetki i zdjęcia odznaczonych.

Słyszymy od wielu Sprawiedliwych, że polskie odznaczenia znaczą dla nich bardzo wiele. Po latach państwo polskie doceniło ich czyny. Mam nadzieję, że nowy prezydent RP Bronisław Komorowski będzie skłonny kontynuować dzieło poprzednika. To ważne, by uhonorować przynajmniej wszystkich żyjących jeszcze bohaterów. Przykład Sprawiedliwych powinien stać się uniwersalnym wzorcem.

MUZEUM HISTORII ŻYDÓW POLSKICH

O PROJEKCE | O SPRAWIEDLIWYCH | HISTORIE POMOCY | MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE | PROGRAMY EDUKACYJNE | ENGLISH

POLSCY SPRAWIEDLIWI

POLSCY SPRAWIEDLIWI | SŁOWNIK | LINKI | POBIERZ | KONTAKT | // POLSCY SPRAWIEDLIWI

SZUKAJ

Google™ Twoja wyszukiwarka Wyszukaj ×

Wybierz język

Technologia Google™ Przetłumacz

DLA NAUCZYCIELI

SPRAWIEDLIWI W POLSKICH SZKOLACH

W piątek 22 października 2010 roku w tymczasowej siedzibie Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie (ul. Mazowiecka 13) odbyło się jednodniowe szkolenie dla nauczycieli.

AKTUALNOŚCI

Polsko-izraelski hołd dla ofiar Holokaustu i Sprawiedliwych

Treblinka, 28 października 2010

Obchody uroczystości w Treblince w środę 27 października 2010 roku rozpoczęto minutą ciszy. Następnie zagrano hymny – izraelski i polski. W dawnym obozie nazistowskim zebrało się 300 licealistów... >>

Kolejni Polscy Sprawiedliwi: Błoński i Skopowie

Jerozolima, 28 października 2010

Instytut Yad Vashem przyznał tytuł „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” rodzinom Skopów z Woźnik i Błońskich z Koziegłów za ratowanie Żydów w czasie drugiej wojny światowej. Uratowali... >>

WSPOMÓZ NAS

NAJCZĘŚCIEJ CZYTANE

1. Rodzina Apollów >>
2. Rodzina Święcickich >>
3. Rodzina Antosiewiczów >>

OSTATNIO DODANE ZDJĘCIA

OSTATNIO DODANE WIDEO

SECRET